

PEMPAL

PITANJA IZ OBLASTI RAČUNOVODSTVA U JAVNOM SEKTORU

PEMPAL

BAKU

5-8. NOVEMBAR, 2012.GODINE

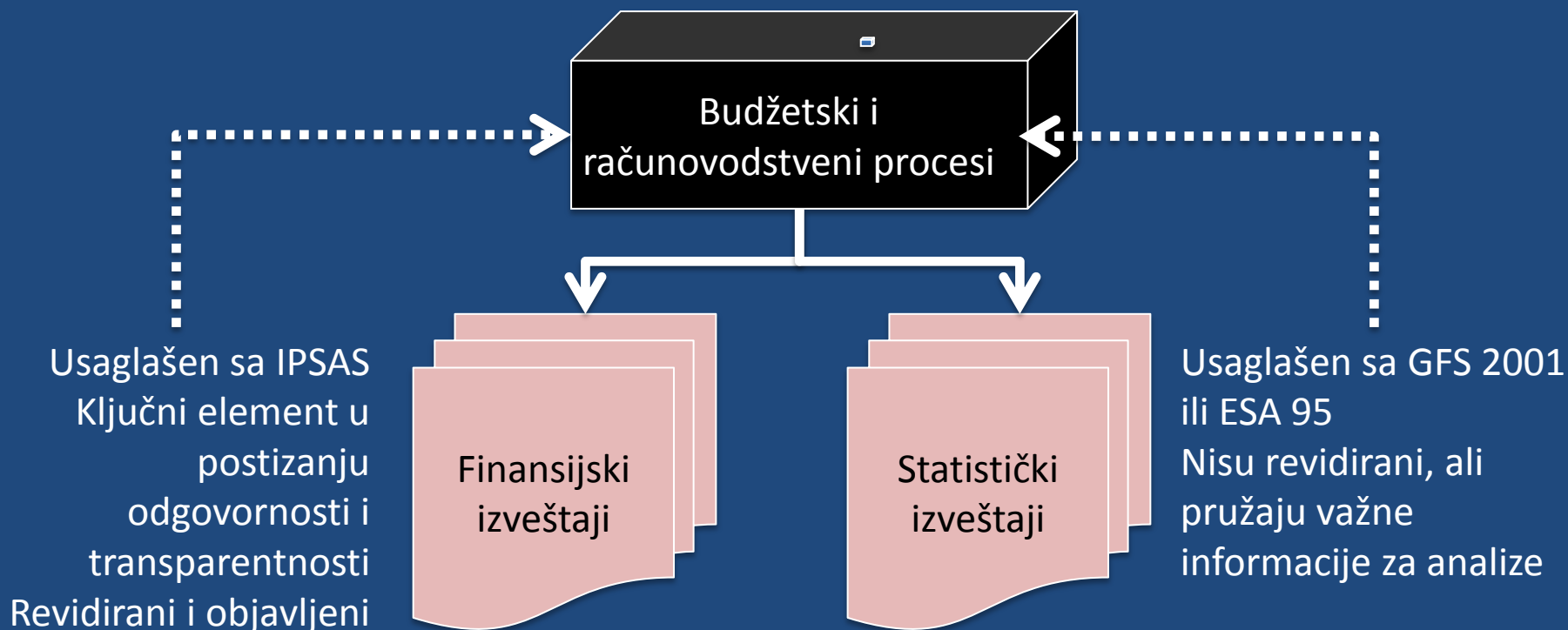
Pokrivenost prezentacije

1. Standardi i finansijsko izveštavanje;
2. Uloga gotovinskog i akrulnog računovodstva;
3. Kombinovanje gotovinskog i akrulnog računovodstva;
4. Automatizacija i konsolidacija.

Pitanje 1: Standardi i finansijsko izveštavanje

Standardi definišu izveštaje

IPSAS, GFS & ESA 95 su standardi izveštavanja
Samo na indirektan način definišu računovodstvene
processe i sisteme

Karakteristike dvostukog unosa akrulnog računovodstva

1. Računovodstveni subjekat;
2. Računovodstvene transakcije se beleže u sklopu jedne monetarne jedinice;
3. Računovodstvo se bavi sledećim suprotnostima:
 - Povećanjima i umanjnjima stvarnih obima držanja gotovine i dobara,
 - Povećanjima i umanjnjima odnosa duga ili duga prema ostalim pojedincima ili subjektima,
 - Povećanjima ili umanjnjima sopstvenih sredstava i finansijskih obaveza subjekta;
4. Kapital kao razlika između sredstava i finansijskih obaveza subjekta;
5. Suficit (deficit) kao neto povećanje ili umanjenje u kapitalu;
6. Računovodstveni period tokom kojeg se meri suficit ili deficit.

Zašto akrul?

- Osnova univerzalnog i sveobuhvatnog računovodstvenog modela
 - Sredstva i obaveze
 - Gotovina i ostali ekonomski tokovi
 - Finansiranje bilansa i tokova
- Poboljšana kontrola
 - Dvostruki unos
- Transparentnost i odgovornost
 - Omogućava sveobuhvatno finansijsko izveštavanje
 - Može biti revidirano

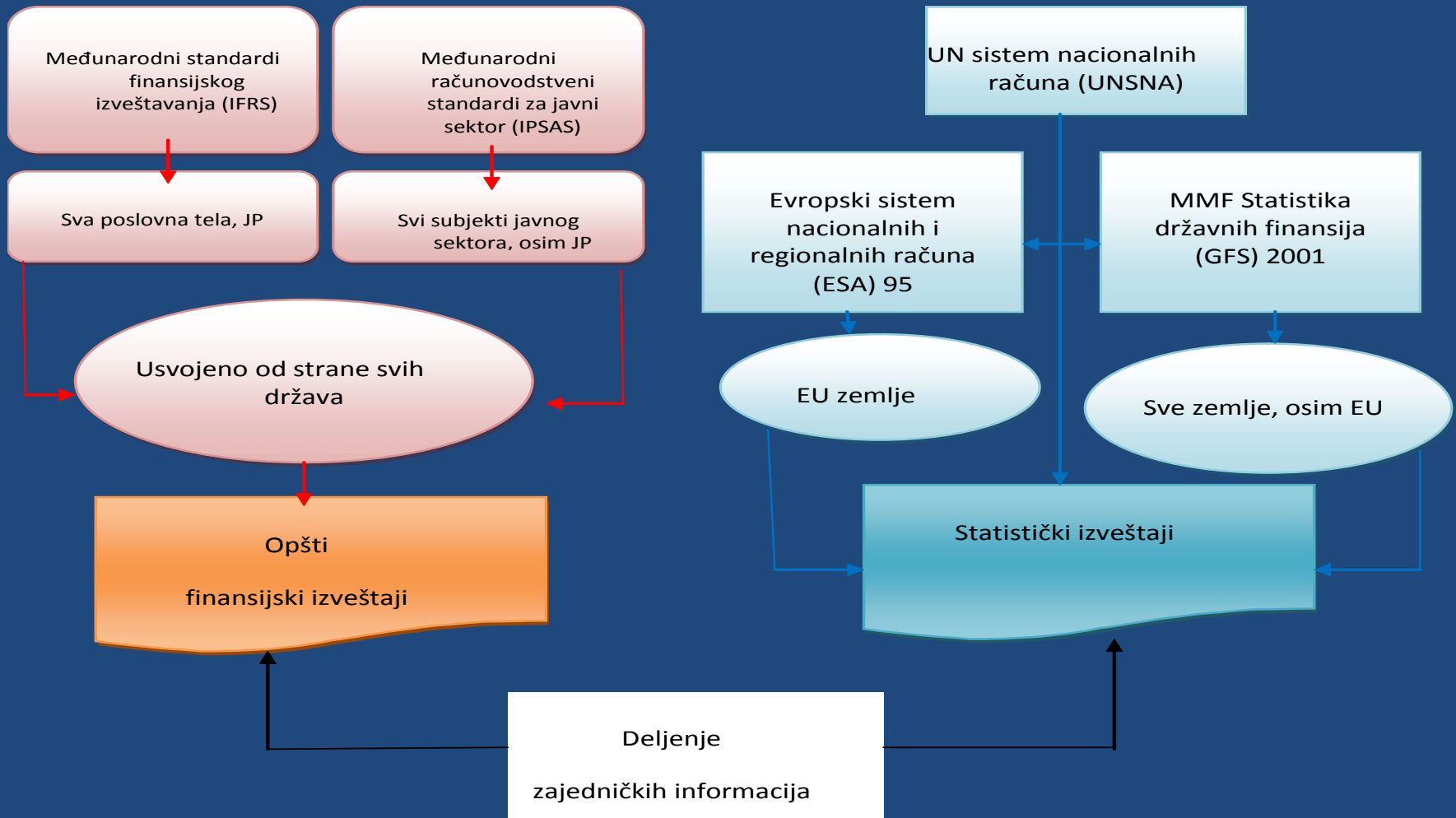
Zašto standardi?

- Standardi definišu izveštavanje
- Uvek postoje
 - Eksplicitni – standardi
 - Implicitni – pravila i propisi
- Međunarodni standardi
 - Omogućavaju uporedivost
 - Otelotvaraju najbolje prakse

Odnos između IPSAS, IFRS, GFS i ESA 95

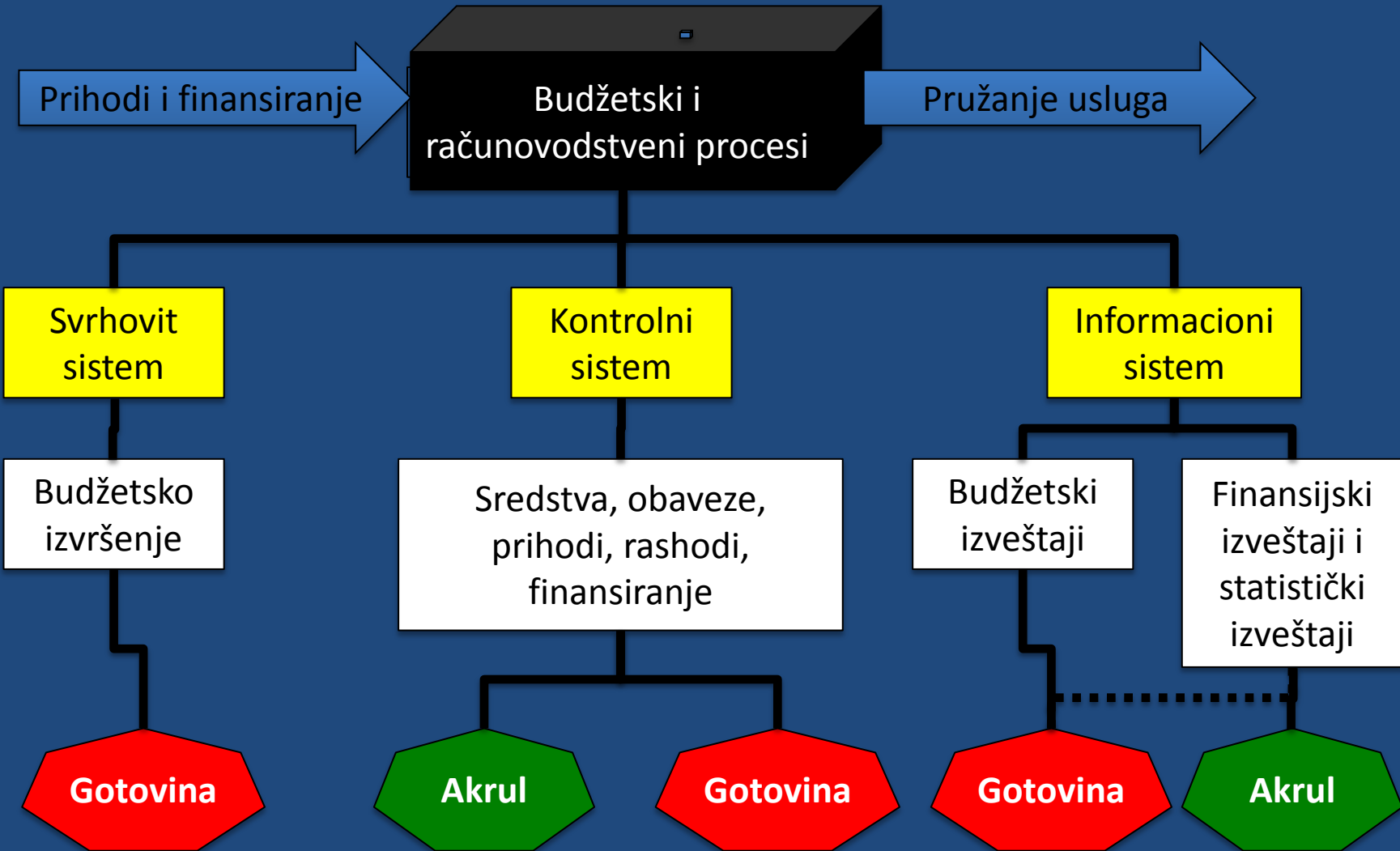
Računovodstveni standardi

Sistemi statističkog izveštavanja

Pitanje 2: Uloga gotovinskog i akrulnog računovodstva

Računovodstvo višestrukih funkcija

Potreba za gotovinskim i akrulnm računovodstvom

- Samo je pitanje za javni sektor
 - Gotovinska osnova budžeta javnog sektora
 - Akrulna osnova budžeta komercijalnih subjekata
- Subjekti javnog sektora zahtevaju:
 - Izveštavanja po stavkama **kako** na gotovinskoj, **tako** i na akrulnoj osnovi
 - Nije deo dizajna većine računovodstvenih paketa

Pitanje 3: Kako kombinovati gotovinsko i akrulno računovodstvo?

Opcije

Opcija 1: Samo gotovina

Samo gotovinsko računovodstvo (ili modifikovano gotovinsko)

Izveštavanje po gotovinskim osnovama IPSAS.

MMF je naveo da je gotovinska osnova prihvatljiva za GFS izveštavanje ukoliko akrulni podaci nisu dostupni

Prednosti

1. Jednostavno
2. Konzistentno sa budžetom
3. Modifikovano gotovinsko takođe pruža informacije o finansijskim sredstvima i obavezama

Nedostaci

1. Sredstva, obaveze i povezani tokovi nisu zabeleženi, upravljani ili kontrolisani preko računovodstvenog sistema
2. Postojeći akrulni sistemi i informacije su izgubljeni
3. Može samo izveštavati po gotovinskoj osnovi IPSAS

Opcija 2: Samo akrul

Akrulni računovodstveni sistem

Izveštavanje po akrulnim osnovama IPSAS i za GFS ili ESA 95

Prednosti

1. Izveštavanje po GFS, ESA 95 i akrulnim IPSAS
2. Zadržava i nadovezuje se na postojeću akrulnu ekspertizu i informacije
3. Sveobuhvatno – uključuje sve tokove, sredstva i obaveze
4. Moguće je dizajnirati izveštaje koje se približavaju gotovinskoj osnovi

Nedostaci

1. Implementacija uključuje implementaciju najvažnijih sistema i reinženjering poslovnih procesa računovodstvenih procesa
2. Dostupne su samo agregatne informacije gotovinskog toka
3. Problem kontrolisanja izvršavanja gotovinskog budžeta
4. Poteškoće budžetskog izveštavanja (IPSAS 24 usaglašenost)

Izveštaji koji se približavaju gotovinskom iz akrulnog računovodstva

Stavka	Zahtevano prilagođavanje iz akrulnog prema gotovinskom izveštavanju	Komentar
Kapitalni izdaci	Prikazati stvarni gotovinski tok	Lako dostupno iz računa sredstava - manuelno prilagođavanje
Deprecijacija /amortizacija	Eliminisati iz izveštaja	Deprecijacija računa glavne knjige izostavljena iz gotovinskih izveštaja
Prihodi	Gotovinska osnova	Prihvatljivo pod akrulnim IPSAS
Tokovi finansiranja	Beležiti stvarne tokove	Dostupno iz kreditnih računa – manuelno prilagođavanje
Izdaci	Upotrebiti akrulne informacije	Razlike prema gotovinskom su samo materijalne ukoliko postoje velike izmene u obrtnom kapitalu
Ostali ekonomski tokovi	Eliminisati iz izveštaja	Obično lako identifikovano sa računa glavne knjige - izostavljeno iz gotovinskih izveštaja

Opcija 3: Dva posebna sistema

Dva posebna sistema, npr. gotovinsko trezorsko računovodstvo i akrulno budžetsko institucionalno računovodstvo

Operativni trezorski sistem na gotovinskoj osnovi za budžetsko izvršenje i izveštavanje

Prednosti

1. Izveštavanje na osnovama GFS, ESA 95 i akrulnim IPSAS
2. Zadržava i nadovezuje se na postojeću akrulnu ekspertizu i informacije
3. Sveobuhvatno – uključuje sve tokove, sredstva i obaveze
4. Omogućava kontrolu gotovine i izveštavanje

Nedostaci

1. Složenost, nedoumice, duplikacija posla pošto postoje dva odvojena sistema i metodologije
2. Informacije se unove dva puta – po jedanput u svakom sistemu
3. Povećan rizik od pravljenja grešaka, duplikovanja i izostavljanja podatka
4. Problem usaglašavanja informacija iz dva sistema

Opcija 4: Kombinovanje gotovinskog i akrulnog u jednom sistemu

Jedinstvena metodologija kombinovanja gotovinskih i akrulnih metoda operativno u Trezoru i u svim budžetskim institucijama

Za budžetsko izvršenje, praćenje i izveštavanje se koristi gotovinska osnova. Akrulne informacije za kontrolu, IPSAS akrulni finansijski izveštaji, GFS/ESA 95

Prednosti

1. Ispunjava sve zahtve
2. Izbegava složenost, nedoumice i duplikaciju
3. Sve informacije su u jedinstvenom sistemu bez pitanja usaglašavanja

Ograničenja

1. Složeno za dizajn i implementaciju
2. Može biti dosta teško za upravljanje
3. Može ne biti izvodljivo u nekim gotovim komercijalno nabavljenim sistemima računovodstvenih paketa

Kombinovanje gotovinskog i akrulnog u jednom sistemu – metodologije

Metodologija 1

Omogućeno preko dizajna procesa
npr. tadžikistanska gotovinska sub-glavna knjiga trezora

Problemi

- Teško za dizajn i za upravljanje
- Zahtevan je višestruki unos podataka
- Može da ne funkcioniše kod nekih paketa gotovih komercijalno nabavljenih sistema

Metodologija 2

Specificira obavezne zahteve kada nabavlja računovodstveni softver

Problemi

- Može ne biti adekvatno shvaćeno/implementirano od strane dobavljača softvera
- Može ne biti izvodljivo u nekim paketima

Metodologija 3

Prilagođeno razvijen računovodstveni softver koji ispunjava zahteve

Problemi

- Teško za specificiranje i dizajn, može prevazilaziti kapacitet onih koji razvijaju sistem/programera
- Ostali nedostaci prilagođenog softvera

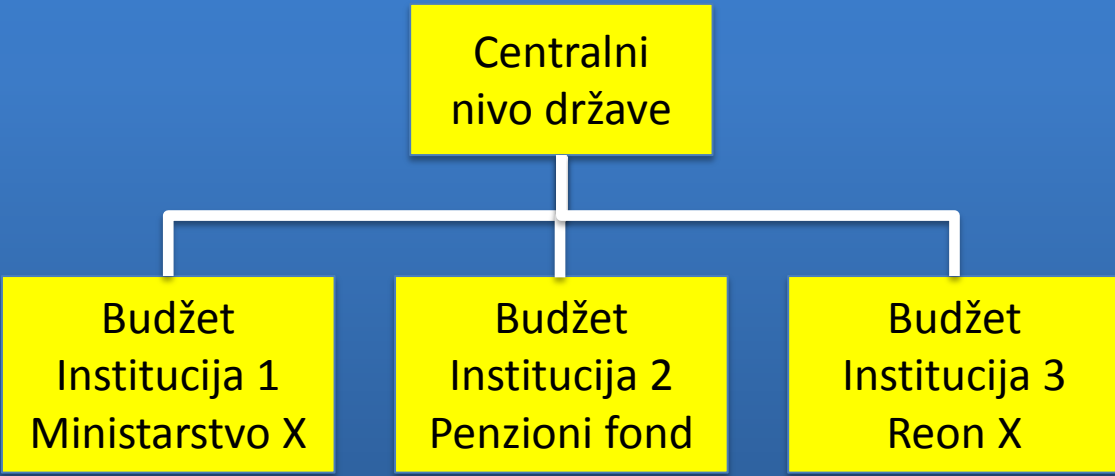
Zaključci u vezi kombinovanja gotovinskog i akrulnog računovodstva

- Idealno rešenje – Opcija 4
 - Jedan sistem koji kombinuje akrulne i gotovinske informacije
 - Može biti neizvodljiv za implementiranje preko gotovih komercijalno nabavljenih sistemima paketa
- Alternativa – Opcija 2
 - Jedan sistem na akrulnog osnovi
 - Koristiti izveštaje kako bi se pružila približna informacija o podacima na gotovinskoj osnovi

Pitanje 4: Automatizacija i konsolidacija

Koncepti konsolidacije

Centralni
nivo države


```
graph TD; A[Centralni nivo države] --- B[Budžet Institucija 1  
Ministarstvo X]; A --- C[Budžet Institucija 2  
Penzioni fond]; A --- D[Budžet Institucija 3  
Reon X];
```

Budžet
Institucija 1
Ministarstvo X

Budžet
Institucija 2
Penzioni fond

Budžet
Institucija 3
Reon X

Subjekt konsolidacije:

Celokupna država

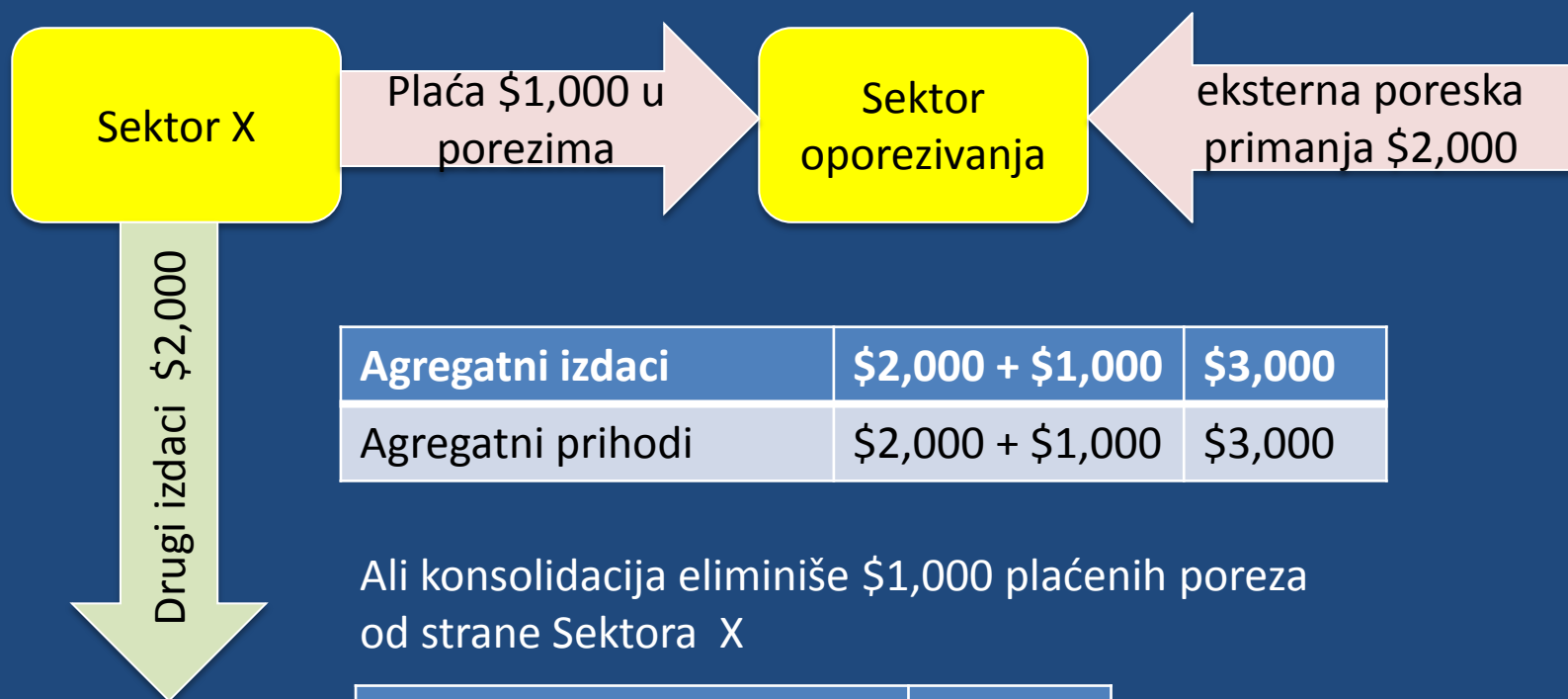
Konsolidovani izveštaji i finansijski izveštaji celokupne države:

- Važne informacije u vezi vladinih prihoda, pozajmica, alokacije troškova, itd.
- Transparentnost i odgovornost

Subjekti od javnog interesa

- Finansijski izveštaji pojedinačnih subjekata:
- Unaprediti transparentnost i odgovornost kada postoji podgrupa civilnog društva sa specifičnim interesom za taj subjekt, npr. građani Reona X

Proces konsolidacije

Agregatni izdaci	\$2,000 + \$1,000	\$3,000
Agregatni prihodi	\$2,000 + \$1,000	\$3,000

Ali konsolidacija eliminiše \$1,000 plaćenih poreza od strane Sektora X

Konsolidovani izdaci	\$2,000
Konsolidovani prihodi	\$2,000

Primena principa konsolidacije

- Neophodno u okviru gotovinskog ili akrulnog računovodstva
- Veoma teško za programiranje u kompjuterske sisteme
 - Mora biti izvršena ručna intervencija
- Obično nije moguće eliminisati sve intersektorske transfere
 - Fokusirati se na materijalne stavke